

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Komst en welkomst [p.10]

Gereformeerde Gemeente Poederrijen

08/06/2017
jaargang 95

nr **36**

Omstreeks 1925 verlaten verschillende personen uit Poederrijen de plaatselijke Gereformeerde Kerk. Voortaan komen zij op de boerderij van Joh. van der Ven bijeen om een preek te lezen. Al spoedig sluiten ook enkele leden van de Nederlandse Hervormde Kerk zich bij dit gezelschap aan. In het voorjaar van 1928 wordt er met algemene stemmen besloten zich aan te sluiten bij de

Gereformeerde Gemeenten. Op 1 november van hetzelfde jaar neemt ds. G.H. Kersten een nieuw kerkje aan de Maasdijk in gebruik en institueert hij de gemeente. In 1986 betreft de gemeente het huidige kerkgebouw aan de Dorpsweg. In 2001 wordt het aantal zitplaatsen met ruim 70 uitgebreid tot 245. De gemeente is vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 316.

Het werk van de Heilige Geest

Zie, God is groot, en wij begrijpen het niet. Dat leert de Heere ons Zelf in Zijn Woord.

Die zal Mij verheerlijken.
Johannes 16:14a.

Wanneer de Heere ons er oog voor geeft, zien wij dat in de natuur. Hij doet het Zijn gunstgenoten door genade bewonderen in het werk der genade. Altijd gaat dit werk gepaard met de allerdiepste vernedering. Hoe stond Adam, en ik in hem, in de staat der rechtheid om God in al Zijn deugden en werken te verheerlijken. Hoe smartelijk wordt het dan ook om in te moeten leven daar niets meer van terecht te brengen. Het nieuwe, door God gewerkte leven, krijgt daar wel de lust toe. Maar de ontdekking leert de afgrond van mijn godonterend bestaan. Zelfs in het heiligste kan en wil dat niet anders dan zichzelf bedoelen en verheerlijken. Maar, o wonder, hoe God Zichzelf verheerlijkt in Zijn eigen werk. Ja, welke onuitsprekelijke bron van zaligheid ontsluit zich in het werk van de drieënige God. Hoe is de Zoon als Middelaar in de vrede raad voorgelopen om God voor de uitverkorenen te verheerlijken.

ds. C.A. van Dieren,
Rijssen

Het kruis verdragen, de schande veracht

Wanneer Jezus de woorden van de tekst uitspreekt, staat Hij voor Zijn onuitsprekelijk lijden en sterven. Wetende dat alleen door Zijn dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid Gods geschonden deugden verheerlijkt zullen worden. Hoe heeft Jezus om de vreugde daarvan het kruis verdragen en de schande veracht. Zo heeft de Zoon als Middelaar de Vader verheerlijkt, waarvan Hij Zelf getuigenis heeft gegeven. Juist in dit onderwijs van Jezus heeft Hij ook zo nadrukkelijk gesproken dat het evenzeer een goddelijk werk is om dit in een verloren zelfbedoeler te verheerlijken. Als er iets is waarop in onze dagen wel dringend gewezen moet worden, is het hierop. Wat wordt het noodzakelijke en godverheerlijkende werk van de Heilige Geest verzwegen of openlijk of bedekt geloofchend. Dan beaamt men wel de val in Adam en dat de mens daardoor zondaar is. Dan krijgt het werk van de Middelaar in Zijn aangebrachte verzoening de aandacht die het waard is en die niet heerlijk genoeg gepreikt kan worden.

Oude en nieuwe dwalingen

Maar hoe verenigen zich hier oude en nieuwe dwalingen, wanneer het gaat om het feit hoe ik hieraan kom. Nee, dat doet niets aan de verantwoordelijkheid van de mens en de eis van bekering en geloof af. Maar hoe wordt dan het werk van de derde Persoon geloofchend en de doodstaat van de mens verzwegen. Hoe wordt hier ook een aan zichzelf ontdekte ziel, die smartelijk zijn schuldig onvermogen inleeft, de troost ontnomen.

Hadden de discipelen er het licht over hoe God in hun leven verheerlijkt zou worden? Het is hun echter beloofd dat de Geest hen in alle waarheid zou leiden. Die neemt het uit de volheid van Jezus volmaakte borgwerk en werkt het in het hart van zelfbedoelers uit. Wie deed de pinksterlingen verslagen uitroepen wat ze moesten doen om zalig te worden? Het is die Geest Die met Zijn zoete onwederstandelijke werken het hart verbreekt, vernedert en in de smart en schuldbeleving over de zonde brengt. Het is die Geest Die door de wet zondaar in de beleving maakt en afsnijdt van alle hoop om door de werken der wet

In dit nummer

5 Kerkelijk
Jaarboek 2017

8 IVF -
waarom niet? [1]

20 Jezelf bedriegen
voor de eeuwigheid

- 2 Het werk van de Heilige Geest
- 3 Onderwijs van vader Smytegelt [23]
- 4 Van Curatorium theologische school Gereformeerde Gemeenten
- 6 Commentaar: Formeren is regeren
- 7 Dat wil zeggen
- 9 Honderd jaar gelijkstelling openbaar en bijzonder onderwijs [1]
- 10 Voor u gelezen: Komst en welkomst
- 11 Jeugdtribiek
- 12 Boekennieuws
- 13 Kerknieuws
- 13 Berichten
- 14 Kerkdiensten

voor God rechtvaardig te worden. Die Geest echter brengt niet in de verlorenheid om te doen omkomen, maar om Jezus als Zaligmaker van verlorenen te gaan verheerlijken. Hoe schoon, gepast en onmisbaar is dan Jezus. Maar hoe troostvol is dan ook het werk van deze Geest, Die tot Hem doet uitgaan en door het geschonken geloof alles in Hem doet zien en vinden wat tot mijn zaligheid nodig is. Hoe wordt God dan verheerlijkt in Zijn eigen werk.

Het is die Geest Die met Zijn zoete onwederstandelijke werkingen het hart verbreekt, vernedert en in de smart en schuldbeleving over de zonde brengt. Het is die Geest Die door de wet zondaar in de beleving maakt en afsnijdt van alle hoop om door de werken der wet voor God rechtvaardig te worden.

Beschouwing en verstandskennis

Nu is het opmerkelijk hoe vaak we lezen dat de discipelen niets verstonden van Christus' borgwerk. Zo kan voor een ziel met aanvankelijke geloofskennis van de Middelaar nog zoveel verborgen liggen. Maar Jezus heeft Zijn Geest beloofd om allen die zichzelf door beschouwing en verstandskennis niet kunnen helpen in alle waarheid te leiden. Die Geest doet meer en meer het licht opgaan over Jezus' Persoon en arbeid. Hij leidt in de heerlijkheid van Zijn staten en ambtelijke bediening. Juist door meer ontdekking te geven en af te brengen van onszelf schenkt Hij de troost van Jezus' lijden en sterven en van Zijn uitoefening van Zijn middelaarsrecht in Zijn verhoging aan de rechterhand des Vaders. Zo verheerlijkt de Geest door de voortdurende ontdekkingen in de uitnemendheid van de Zaligmaker en verzekert het geloof in haar aandeel aan Hem. Zovelen door deze Geest geleid worden zijn kinderen Gods. Mag dat ook voor u gelden?

Onderwijs van vader Smytegelt [23]

Van de namen en kentekenen van de ware kerk

Vr. Is er altijd zulk een Kerk geweest?

Antw. Ja, zij is geweest van Adam af, toen bij Abel, toen bij Henoeh, toen bij Noach, toen bij Abraham, toen bij de patriarchen en profeten. Zij is allengs meer uitgebreid.

Een papist zegt ons: 'Waar is uw kerk geweest?' Wij zeggen: 'Vraag het uw beulen, die de sneeuwbergen met bloed der heiligen ge-verfd hebben'. De vrouwen hebben toen moeten vluchten. Het was in die tijd, evenals toen Elfa zeide, dat hij maar alleen was overgebleven, dat er nog wel zeventuizend waren. Waarover hebt gij zulk een moord geblazen als over ons, toen God zeide: 'Ga uit Babel, Mijn volk', en er ons ook uitvoerde met een hoge en verheven arm.

Vr. Zal er altijd zulk een Kerk wezen?

Antw. Ja, de poorten der hel zullen ze niet overweldigen.

Vr. Wat belijden wij ten derde van die Kerk?

Antw. Dat wij daar een levend lidmaat van zijn! Ach, was dat waar van allen, die dat zeggen! Maar daar zijn zoveel doden en kwaden. Zouden het allen zijn, die ten Avondmaal gaan? Neen!

- 1e. Dat is een levend lidmaat, die in de schoot der kerk is wedergeboren.
- 2e. Zo iemand heeft begeerte naar voedsel; hij kan niet leven zonder voedsel. Hij kan die wijn en melk van de genade niet missen. Zo iemand moet gevoed worden met het Woord, met de bediening en met de sacramenten.
- 3e. Zo iemand wil werken en hij heeft zijn werk. Hij wenst dat al het volk des Heeren profeten waren; zij bidden voor hen.
- 4e. Zo iemand heeft gevoel over zijn zonden, over de oordelen Gods, over de kommervolle toestand, over de verdrukte kerk. Wat is nu iemand gelukkig, die dat kan zeggen: 'Ik leef, ik moet gevoed worden; ik werk, ik heb gevoel'.
- 5e. Zo iemand wil ook groeien en hij groeit ook op in de genade.
- 6e. Zo iemand is ook een strijdend lidmaat. Hij heeft zware posten uit te staan. 'Dat is niet een Jood, die het in het openbaar is, maar die het in het verborgen is'.

(wordt vervolgd)

ds. B. Smytegelt
Uit: "Maandagse
Catechisatiën"

Van het Curatorium Theologische School Gereformeerde Gemeenten

De curatoren, in vergadering bijeen van maandag 29 mei tot en met woensdag 31 mei kunnen - na droefheid en verlies van twee broeders die bij de school betrokken waren - tot hun hartelijke verwondering en blijdschap meedelen, dat zij vrijmoedigheid hebben gevonden de volgende personen toe te laten tot de opleiding tot dienaar van het Goddelijke Woord:

J. Beens,	Tra 12	8084 CX 't Harde
M.L. Dekker	Dolev 11a POB 2156	Nazareth-IIIit 1751508
P.J. de Raaf	Gemshoorn 36	3068 HL Rotterdam
L. van der Kuijl	Waelneslaan 15	3341 VM H.I. Ambacht

Beens (42) is opleidingsmanager en docent Nederlands bij het Hoornbeeck College te Apeldoorn, ouderling te Nunspeet en SGP-raadslid te Elburg. Hij is gehuwd en vader van vijf kinderen.

Dekker (55) is ouderling van de gemeente Den Haag. Hij is uitgezonden naar Nazareth-IIIit om namens het Deputaatschap Israël werkzaam te zijn. Eerder werkte hij vele jaren voor de ZGG in Nigeria (Izi). Hij is gehuwd en vader van twee zonen.

De Raaf (32) is diaken in de gemeente van Rotterdam-Alexanderpolder. Hij is gehuwd en vader van drie kinderen. Hij is werkzaam in het Erasmus MC-Daniel den Hoed te Rotterdam als arts-onderzoeker (oncologie).

Van der Kuijl (25) behoort tot de gemeente van Hendrik-Ido-Ambacht. Hij is zelfstandig ondernemer, gehuwd en vader van vier kinderen.

De vergaderdagen zijn begonnen met de bede: Ik hef mijn ogen op naar de bergen (Ps.121). De Heere is onzer nog gedachtig geweest! Hij wilde ondanks al onze ambtelijke en kerkelijke zonden en zorgen nog aan de trouw van Zijn verbond gedenken. Hij schikte ons nog vier studenten toe! De Koning van Sion achtervolge de genomen beslissingen met Zijn onmisbare zegen. In de toekomst mocht blijken dat alles Zijn onmisbare gunst en goedkeuring mag wegdragen. Opdat Zijn Naam worde geheiligd en Zijn Koninkrijk kome in de harten van jongeren en ouderen.

Namens het curatorium,

ds. J.J. van Ekeveld, voorzitter
ds. M. Karens, secretaris

Kerkelijk Jaarboek 2017

Het Kerkelijk Jaarboek 2017 van onze gemeenten is onlangs voor de 70e keer verschenen. Traditiegetrouw verschaft dit lijvige boekwerk (van ditmaal 569 bladzijden) interessante en nuttige informatie met betrekking tot het kerkelijk leven en verschillende daarmee verbonden maatschappelijke organisaties op het gebied van onder meer zorg en onderwijs.

A.G. Bregman,
Naaldwijk

Voor de eerste maal is het Kerkelijk Jaarboek ook te bestellen via de officiële website van ons kerkverband, www.gergeminfo.nl. Een aantal gegevens die in het Kerkelijk Jaarboek zijn opgenomen, staan ook op deze website, aangevuld met informatie die niet in het Jaarboek is te vinden, waaronder statistieken en grafieken van het ledenverloop van gemeenten. Fotomateriaal maakt de website tot een aantrekkelijk weergegeven informatiebron. Ook wordt de website voortdurend geactualiseerd.

Dit betekent niet dat ons Kerkelijk Jaarboek geen meerwaarde (meer) zou hebben; veel gegevens uit het Kerkelijk Jaarboek zijn niet op de website te vinden, zoals gegevens die betrekking hebben op het verenigingsleven binnen afzonderlijke gemeenten. Wel kan de vraag gesteld worden of het Kerkelijk Jaarboek, behalve als papieren uitgave, ook (via de website) digitaal verkrijgbaar zou kunnen zijn. Zowel met het oog op besparing van kosten en papiergebruik, maar ook voor een snellere doorzoekbaarheid van het Jaarboek, kan voor sommige lezers een digitale uitgave een aantrekkelijk alternatief zijn voor een papieren boek.

Cijfers en getallen

Bij het verschijnen van het Kerkelijk Jaarboek gaat doorgaans veel aandacht uit naar de daarin opgenomen cijfers, in het bijzonder naar de aantallen leden en doopleden, vergeleken met het jaar daarvoor. Op 31 december 2016 bedroeg het totaal

aantal leden en doopleden van onze gemeenten 107.650. In dat opzicht is een stijging te zien van in totaal 49 leden. Hoewel daarmee sprake was van een kleinere toename dan gedurende de afgelopen jaren, mag het ons wel verwonderen dat er nog geen sprake is van een teruggang. Mede onder invloed van de moderne communicatiemiddelen ademen jongeren en ouderen voortdurend een atmosfeer in waarin niet Gods eeuwig blijvend Woord centraal staat, maar de autonome mens die in het hier en nu maximaal moet kunnen genieten en zich maximaal moet kunnen ontplooiën en waar begrippen als zonde en genade nauwelijks betekenis meer hebben.

Maatschappelijk en kerkelijk

Het in het Jaarboek opgenomen Jaaroverzicht 2016 van de hand van ds. P. Mulder bevat een beknopte typering van een aantal belangrijke ontwikkelingen op maatschappelijk en vooral ook op kerkelijk terrein. Te midden van afval en verval wijst ds. Mulder erop dat de HEERE regeert en schrijft hij -ter opwekking en ter bemoeiding- dat de wereldgeschiedenis en ook de kerkgeschiedenis zich bewegen naar de voleinding: 'De gerichtsdag waarop Christus zal wederkomen nadert. Dan zal het oordeel zijn over alle goddelozen en vijanden. De Heere, de Rechter zal voor eeuwig verdoen alle spotters en allen die de zonde blijven liefhebben tot het einde. Zijn gericht zal rechtvaardig zijn. Tot beschaming van satan en al de zijnen. Maar tot eeuwige verwondering en eeuwige verheerlijking van al de verkorenen Gods. Allen die Christus in onverderfelijkheid hebben liefgekreten door de inwerkingen des Geestes zullen delen in de eeuwige zalige toekomst. Daarin zal God zijn alles en in allen. Hier worden ze vaak bestreden en zijn ze menigmaal mismoedig als ze zien op zichzelf en op de omstandigheden. Maar de Heere zal hen bewaren en doen erven wat eeuwig bestendig is. Tot roem van Zijn Naam die heerlijk is.'

Ontroerende woorden

Hoewel het Jaaroverzicht 2016 strikt genomen uitsluitend betrekking heeft op het voorbije jaar, is begrijpelijk ook vermeld dat bij het gereedmaken van het Jaarboek een tweetal predikanten, ds. P. Melis en ds. L. Terlouw, die nog in de volle dienst mochten arbeiden, is overleden. Juist ds. L. Terlouw schreef in het voorjaar 2016 in De Saambinder onder de titel "Onmisbaar naslagwerk" een recensie van de vorige uitgave van het Jaarboek. Ook ds. Terlouw ging daarbij in op enkele cijfers uit het Jaarboek 2015 en merkte daarbij op: 'Bij alle cijfers blijft echter gelden dat de Heere naar Zijn verkiezend welbehagen anders rekent dan wij mensen. De triomferende Kerk neemt in aantal steeds toe. Zijn huis zal vol worden, daar zorgt de Koning der Kerk voor.'

Ontroerende woorden, temeer nu deze worden gelezen na de voor ons mensen onverwachte overgang van de beide geliefde predikanten van de strijdende naar de triomferende Kerk. Hun overlijden tekent ons ook de waarheid van wat ouderling J. Bloemendaal, die zelf in 2016 na een kort ziekbed overleed, in een interview in 2015 liet optekenen: 'Wij zijn maar voorbijgangers!'

Formeren is regeren

P. Schalk,
Veenendaal

De formatie van een nieuwe regering verloopt stroef. Dat is logisch zolang er steeds partijen zijn die andere partijen uitsluiten.

Echter, de wijze waarop die uitsluiting gebeurt roept wel vragen op. Zeker als de zelfbenoemde Democraten uit 1966 hun spel spelen. Maar of hun spel zo democratisch is, valt nog te bezien.

Faseren

'Formeren is faseren'. Dat is inmiddels een gevleugelde uitspraak geworden. Op de avond na de verkiezingen van 15 maart haalde premier Rutte hem al van stal. Bedoeld wordt dat er stap voor stap, fase na fase, gewerkt moet worden aan de formatie van een nieuw kabinet. Dat is een delicaat proces, zoals de geschiedenis ons leert. Snelle formaties zijn geen waarborg voor een goede afloop. Vandaar de stapsgewijze aanpak.

De eerste informateur, demissionair minister Schippers, nam deze spreuk wel heel letterlijk, door eerst wekenlang allerlei belangrijke mensen uit te nodigen. Deze personen boden allerlei informatie aan. Samengevoegd leidde al die informatie tot een foto van de samenleving. Vervolgens begon zij daadwerkelijk onderhandelingsgesprekken te voeren met de VVD, CDA, D66 en GroenLinks. Zoals bekend klapte dit overleg na drie weken.

Forceren

In de volgende informatieronde draaide het uit op een eerste gesprek tussen D66 en de ChristenUnie, in de hoop dat daarna VVD en CDA zouden aanschuiven. Zoals bekend klapte dit overleg na drie uren. En dat leidt tot een nieuwe uitspraak: 'Formeren is forceren'. Althans, dat beeld rijst op uit de plukjes informatie die langzamerhand loskwamen. Daaruit blijkt dat Segers van de ChristenUnie vooral werd bevraagd op zwaarwichtige thema's, waarbij hij steeds zijn uiterste grenzen moest aangeven. Dat betekent dat er niet alleen maar verkend werd welke thema's van groot belang zijn voor de beide partijen. Blijkbaar werd er al een voorschot op de onderhandelingen genomen. Daar ging het nadrukkelijk fout in deze fase van het formeren.

CDA-voorman Buma betoogde dat het geen pas geeft om een eventuele coalitiepartner in de voorfase over de tafel te trekken, juist op een gewetenskwestie. Op dat moment is het niet meer faseren, stap voor stap. Nee, dat leidt tot forceren, door een partij te overvragen.

Fractievoorzitter Segers van de ChristenUnie gaf aan dat hij het gevoel had dat hij in pre-onderhandelingen werd geduwd en

getrokken. Daarmee zou zijn positie voor de echte onderhandelingen worden ondermijnd. Immers, als je eindbod op tafel ligt, kun je alleen nog maar stilletjes meeluis-teren. Als het zo moet, dan is het beter te stoppen met praten. Dan wordt formeren inderdaad forceren.

Negeren

De vraag is natuurlijk waarom D66 voor die route heeft gekozen. Met heel veel mooie woorden probeerde Pechtold zijn handelwijze te rechtvaardigen. Hij zou op zoek zijn naar een evenwicht tussen progressief en conservatief, hij wil geen onzekerheid, hij wil een stabiel meerderheidskabinet. De overheidsfinanciën op orde brengen, ja dat kan goed met de ChristenUnie, maar op andere thema's wordt het erg moeilijk. Belangrijk was ook dat de D66'er zich afvroeg of gewetenskwesties alleen gelden vanuit het geloof. Hij gaf aan dat gewetenskwesties ook kunnen ontstaan vanuit een ideologie. En dat zal waar zijn. Maar het is wel een risico, als het geweten wordt gebaseerd op een ideologie. De geschiedenis laat het bewijs zien. Immers, dan stelt de mens zichzelf en zijn eigen inzichten tot norm. Daarmee valt de basis weg voor de waarden en normen, zoals door God gelegd in het hart van mensen in het paradijs, en later in Zijn heilzame geboden die aan Mozes werden gegeven.

Hoe dan ook, door zijn handelwijze legt de democraat Pechtold in feite een blokkade op gewetenskwesties, althans voor zover ze zijn gebaseerd op het geloof. Dat past helaas bij een ervaring van vele jaren geleden. Tijdens de twee paarse kabinetten van 1994 tot 2002 gaf een D66'er volmondig toe dat zijn partij bezig was alle christelijke waarden en normen uit de wetgeving te halen. Dat was toen aan de orde. Als dat nog steeds het doel is, dan is het logisch dat regeren met een christelijke partij geen begaanbaar pad lijkt. En in dat geval wordt de spreuk 'Formeren is negeren'. Negeren van christelijke waarden, van christelijke politici en van christelijke partijen.

Regeren

Intussen is een nieuwe informateur aangesteld. Wat de uitkomst daarvan zal zijn, is nu nog onzeker. Maar gelukkig, er is meer. Wij belijden dat God regeert. Ook over de formatie van een regering in 2017. Formeren is dan ook niet alleen faseren, forceren of negeren. Uiteindelijk is het zo: formeren is regeren! Door de Heere God, wel te verstaan.

Opmerkelijk begin van de uitleg

U weet dat in zondag 46-52 van onze Heidelberger het 'Onze Vader' wordt uitgelegd. Dat doet de Grote Catechismus van Westminster ook. Wezenlijk komt deze uitleg op hetzelfde neer. Hoe kan het ook anders, want ze luisteren beiden eerbiedig naar de Schrift. Toch zijn er (accent)verschillen. Eén ervan wordt hieronder voor u naar voren gehaald. Dat is de manier waarop Westminster de uitleg van elk van de zes beden begint. Eerst namelijk met een 'erkennen van' en daarna volgt pas het 'bidden voor'. Hieronder staat het begin van elke uitleg afgedrukt, zonder tekstverwijzingen. Dus in

het uitspreken van één van deze zes beden ligt allereerst een erkennen van zonde en schuld. Een opmerkelijke uitleg, met bevindelijke diepgang! Elke bede begint eigenlijk met een roepen uit de diepte. Daarbij moet de vraag gesteld worden, of dit ook zo in onze prediking doorklinkt - zeker in zondag 46 tot 52 - en of dit zo in ons hart weerklank vindt. Wanneer deze erkenning, die getuigt van ontdekking en zelfkennis, in ons hart leeft, zal het 'Onze Vader' nog meer waarde voor ons krijgen. En dat hoop ik zo van harte.

v. A.

“

Uit de Grote Catechismus van Westminster:

Antwoord 190: In de eerste bede, 'Uw Naam worde geheiligd', **erkennen** we de volslagen onmacht en onwil die in ons en in alle mensen aanwezig is om God op de juiste wijze te eren.

Antwoord 191: In de tweede bede, 'Uw Koninkrijk kome', **erkennen** we dat wij zelf en het hele menselijke geslacht van nature in de macht van de zonde en satan zijn.

Antwoord 192: In de derde bede, 'Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, alsoo ook op de aarde', **erkennen** we dat wij en alle mensen van nature geheel onbekwaam en onwillig zijn om de wil van God te kennen en te doen. Bovendien zijn wij geneigd om tegen Zijn Woord in opstand te komen, tegen Zijn voorzienige leiding te klagen en te murmureren en volkomen bereid om de wil van het vlees en van de duivel te doen.

Antwoord 193: In de vierde bede, 'Geef ons heden ons dagelijks brood', **erkennen** wij dat we in Adam en vanwege onze eigen zonde, ons recht op alle uiterlijke zegeningen van dit leven hebben verspeeld. Het zou ons verdiende loon zijn als God ons die zegeningen geheel zou onthouden en ze tot een vloek zouden worden wanneer we daarvan gebruikmaken. Tegelijkertijd **erkennen** wij dat de uiterlijke zegeningen van dit leven op zich niet in staat zijn om ons te onderhouden en ze ook niet onze eigen verdienste zijn. We hebben die zegeningen niet door onze eigen vlijt verkregen, maar zijn geneigd om ze op een onwettige manier te begeren, te verdienen en te gebruiken.

Antwoord 194: De vijfde bede luidt: 'En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren'. Hierin **erkennen** we dat wij en alle andere mensen vanwege de erfzonde en onze daadwerkelijke zonde schuldig zijn, en daardoor voor Gods gerechtigheid schuldig staan. Wij, noch enig ander schepsel, kunnen op geen enkele wijze voor die schuld voldoening geven.

Antwoord 195: De zesde bede luidt: 'En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze'. Hierin **erkennen** wij dat de meest wijze, rechtvaardige en genadige God met verscheidene heilige en rechtvaardige bedoelingen, alles zo kan besturen dat we aangevallen, gehinderd en voor een tijd bevangen kunnen worden door verzoeking. We **erkennen** ook dat satan, de wereld en het vlees klaarstaan om ons krachtig te verleiden en ons in hun macht te krijgen. Zelfs nadat onze zonden vergeven zijn, zijn wij vanwege onze verdorvenheid, zwakheid en gebrek aan waakzaamheid vatbaar voor verzoeking en stellen we ons daar gewillig aan bloot. Maar dat niet alleen, we zijn eveneens van onszelf niet in staat en niet bereid om die verzoeking te weerstaan, daaruit op te staan en daarvan te leren en verdienen om in hun macht gelaten te worden.

DE GROTE CATECHISMUS VAN WESTMINSTER

Overgenomen uit 'Gewogen Woorden', Thera Tanis-Baars/prof.dr. A. Baars, de Banier Uitgeverij

IVF - waarom niet? [1]

ds. C. Sonneveld,
Krabbendijke

Onlangs schreef een arts in De Saambinder over kinderloosheid. Hij ging onder meer in op de vraag wat daaraan gedaan kan worden. In dat verband noemde hij In Vitro Fertilisatie (IVF), in de volksmond aangeduid als "reageerbuisbevruchting".

De arts wees deze methode niet af, hoewel hij haar bond aan bepaalde voorwaarden. Wordt er niet gewerkt met het zaad of eicellen van "derden", dan zou IVF een middel zijn dat biddend gebruikt mag worden. Tegelijk gaf hij aan dat er mensen zijn die tegen deze methode bezwaren (blijven) hebben. De schrijver van dit artikel is een van hen. Graag wil hij uitleggen waarom.

Laat het duidelijk zijn: het gaat hier om een gevoelig onderwerp. Kinderloosheid is voor veel echtparen een zwaar kruis dat levenslang meegedragen wordt. Zij worden daarin dikwijls niet begrepen. Soms worden onnadenkende en pijnlijke opmerkingen gemaakt door mensen die zelf kinderen hebben. Kinderloze echtparen krijgen dan het gevoel: 'Je moest het zelf maar eens meemaken!' Maar ook los daarvan kan het zo schrijnen. Op verjaardagen bijvoorbeeld, tijdens gesprekken over (klein)kinderen of in een doopdienst. Het zou zomaar kunnen dat dit gevoel ook ontstaat bij het lezen van dit artikel. Ik zou dat betreuren, want dat is allerm minst mijn bedoeling. In alle teerheid wil ik proberen te verwoorden hoe ik op dit punt de Bijbel lees. Ik weet me daarbij de tolk van kinderloze echtparen die ook naar kinderen verlangen, maar IVF afwijzen om

principiële en/of praktische redenen. Ook wil ik erop wijzen dat onze zustergemeenten in Noord-Amerika zich diepgaand met deze problematiek hebben beziggehouden en de synode aldaar tot een afwijzend standpunt is gekomen.

De praktijk

We spreken van IVF wanneer een bevruchting buiten het lichaam van een vrouw tot stand komt in een laboratorium. Wat de vrouw betreft: met behulp van hormoontherapie wordt een flink aantal eicellen tot rijping gebracht. In een glazen schaal worden sommige van deze eicellen bevrucht met sperma dat bij de man is opgewekt. De embryo's die op deze wijze ontstaan, worden op kwaliteit beoordeeld. Wat onbruikbaar is, wordt opgeruimd. Enkele van de beste embryo's worden bij de vrouw ingeplant, terwijl de overige worden ingevroren voor eventueel later gebruik. Blijkt dat een van de ingeplante embryo's het niet goed doet of overbodig is, dan komt het zelfs voor dat deze wordt geaborteerd.

Doodslag

Een ernstig bezwaar tegen deze methode vloeit voort uit het zesde gebod: 'Gij zult niet doodslaan!' Wanneer een zogenaamde bevruchte eicel wordt opgeruimd, wordt

in feite een klein mensje weggeworpen. Wanneer embryo's in de moederschoot worden geaborteerd, is er sprake van kindermoord. En wanneer embryo's worden ingevroren of ontdooid, bestaat het gevaar dat zij dit proces niet overleven. Dat gevaar is de laatste tijd weliswaar minder groot, maar het is er nog steeds. Daar komt bij dat veel ingevroren embryo's nooit zullen worden gebruikt. De ouders ervan kunnen overlijden, uit elkaar gaan of besluiten dat ze inmiddels genoeg kinderen hebben. Klinieken waar ingevroren embryo's zich bevinden mogen deze embryo's niet zomaar opruimen. Het gevolg is dat ze ermee blijven zitten. Alleen al in Amerika zijn er ongeveer een miljoen embryo's waar niemand raad mee weet.

Meer-ouderschap

De vraag kan gesteld worden: mag alles wat kan? Er kan vandaag ontzaglijk veel binnen de medische wetenschap. Dat is enerzijds een zegen. Tegelijk plaatst het ons voor geweldige dilemma's. IVF is tot stand gekomen na langdurige experimenten. Daarbij zijn talloze mensjes gestorven. Zonder groen licht voor abortus waren deze experimenten niet mogelijk geweest. Mogen wij gebruik maken van een methode waarvoor zo'n hoge prijs is betaald? Bovendien staat de wetenschap niet stil. Via diagnostiek en selectie kan het "eindproduct" steeds perfecter worden. De supermens verschijnt. De toren van Babel wordt ál hoger. IVF biedt ook ongekende mogelijkheden voor echtparen van hetzelfde geslacht en anderen. Draagmoeders doen het werk, vaak tegen flinke betaling. Juridische verwickelingen zijn soms het gevolg. Inmiddels is het meer-ouderschap al een feit. Men spreekt van biologische ouders, sociale ouders, wettelijke ouders, enz. In deze jungle probeert de overheid een beetje stuur aan te brengen, maar helaas niet door terug te roepen tot de Wet en de getuigenis.

Het kan toch anders?

Jawel, zegt iemand, maar is het niet mogelijk IVF op een goede manier te gebruiken? Je zou toch kunnen besluiten geen gebruik te maken van een donor, slechts één of enkele eicellen te laten bevruchten en deze rechtstreeks in te laten planten? Dan kom je toch niet in strijd met het zesde of zevende gebod? Op deze vraag wil ik graag ingaan in het tweede artikel.

(wordt vervolgd)

Kinderloosheid is een zwaar kruis.

Honderd jaar gelijkstelling openbaar en bijzonder onderwijs [1]

Op 17 mei werd tijdens de herdenkingsbijeenkomst in de St. Janskerk te Gouda ter gelegenheid van de financiële gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs, de zogenaamde "Onderwijspacificatie", een openingswoord gesproken over Psalm 33:1-12. We plaatsen dit openingswoord in twee afleveringen.

ds. H.A. van Zetten,
voorzitter Raad van
Toezicht VGS

In Psalm 33:1-12 lezen we: 'Gij rechtvaardigen! zingt vrolijk in den HEERE; lof betaamt den oprechten. Looft den HEERE met de harp; psalmzingt Hem met de luit, en het tiensnarig instrument. Zingt Hem een nieuw lied; speelt wel met vrolijk geschal. Want des HEEREN woord is recht, en al Zijn werk getrouw. Hij heeft gerechtigheid en gericht lief; de aarde is vol van de goedertierenheid des HEEREN. Door het Woord des HEEREN zijn de hemelen gemaakt, en door den Geest Zijns monds al hun heir. Hij vergadert de wateren der zee als op een hoop; Hij stelt den afgronden schatkameren. Laat de ganse aarde voor den HEERE vrezen; laat alle inwoners van de wereld voor Hem schrikken. Want Hij spreekt, en het is er; Hij gebiedt, en het staat er. De HEERE vernietigt den raad der heidenen; Hij breekt de gedachten der volken. Maar de raad des HEEREN bestaat

in eeuwigheid, de gedachten Zijns harten van geslacht tot geslacht. Welgelukzalig is het volk, welks God de HEERE is; het volk, dat Hij Zich ten erve verkoren heeft.'

Het is precies 100 jaar geleden dat het bijzonder onderwijs financieel gelijkgesteld werd met het openbaar onderwijs. En dat is groot, want nu zijn er steeds meer scholen gekomen waar uit Gods Woord wordt geleefd en geleerd en onderwezen. Vele generaties kregen nu op school dezelfde boodschap als thuis in het gezin en 's zondags in de kerk. Dat moet herdacht worden.

Gods goedheid moet erkend worden. Zo is het ook in het hart van de dichter van Psalm 33, die begint met: 'Zingt vrolijk in den HEERE. Lof betaamt de oprechten'. Wij hebben de HEERE te danken voor alles wat Hij gaf.

Plussen en minnen

We kunnen ons afvragen hoe wij onze scholen waarderen en hoe anderen het waarderen, hoe de overheid er naar kijkt en hoe het in de toekomst zal zijn. Dan maken we de balans op, met plussen en minnen. En als we dan naar onze eigen scholen kijken, is het eindoordeel natuurlijk geen 'tien' maar wel een 'ruime voldoende'. Het zijn mooie scholen, kwalitatief goede scholen.

Toch moet het zo niet zijn. Laten we niet eindigen in hoe wij mensen naar de scholen kijken, maar hoe God naar ons kijkt. De Heere beware ons ervoor om druk te zijn met de deugden van onze scholen en de deugdelijkheid van het onderwijs, met de deugden van al die bestuurders, docenten, leerlingen en ouders. Maar laten we, net als de dichter van Psalm 33, vragen of de Heilige Geest ons leren wil **Gods deugden** te bezingen. 'Zingt vrolijk in den HEERE!' Het gaat niet om ons. 'Looft den HEERE! Zingt Hem een nieuw lied.'

'Want...' Hier komt de dichter in vers 4 bij Gods deugden. Dat zijn: Gods eigenschappen. Welke eigenschappen noemt hij hier? Hij spreekt onder meer van **Gods trouw**. De deugd van Gods trouw mag bij deze gelegenheid wel beklemtoond worden. Hoe trouw is God!

De dichter spreekt ook van **Gods goedertierenheid**. Ja, 'de ganse aarde is vol van de goedertierenheid des HEEREN' (vers 5b). Want God is genadig en barmhartig.

Zijn almacht en rechtvaardigheid

De dichter spreekt ook van **Gods almacht**: 'Door het Woord des HEEREN zijn de hemelen gemaakt' (vers 6a). De Heere hoeft maar te spreken, 'en het is er; Hij gebiedt, en het staat er' (vers 9). Wij zien zo naar mensen: 'Hoe liggen de kansen voor de vrijheid van onderwijs? Hoe ligt het in de politiek? Hoe zal het verder gaan?' Maar het wordt van ons helemaal niet gevraagd om in de eerste plaats daarmee bezig te zijn in een soort van overbezorgdheid. Wij hoeven niet te vrezen voor de mensen. Maar: 'Vreest God', Die alle dingen regeert. Is dat niet gebleken?

(wordt vervolgd)

Komst en welkomst

De gevende Vader doet Zich kennen als nemende Rechter. Hij stelt ons voor de gruwel van de zonde, zodat ons hart ineenkrimpt van smart, want wij hebben tegen God gezondigd. Wij zijn Zijn gramschap dubbel waardig.

ds. I. Kievit
(1887-1954)

Geven... De Vader neemt wat Hij heeft. De zondaar wil niet, maar de levende God is machtig om onze wil te breken, ons te brengen aan Jezus' voeten, zodat wij leren slaan op onze borst en uitroepen: 'O God, wees mij, zondaar, genadig'. En satan weigert zijn buit af te staan. Geen wonder dat een geweldig conflict wordt geboren in de zondaarsziel. Soms denkt hij uiteen gereten te worden... totdat hij zich overgeeft op genade. Dan komt er verademing als hij het recht des Heeren toevalt, satan zijn vijand wordt en de zonde hem de dood wordt. Was ook dit uw ervaring? Hierin, in dit toevallen, openbaart zich dit geven van de Vader.

De tijd bepaald

Er is een tijd bepaald bij de Heere dat al Zijn gekenden verlost worden door bloed en dat zij de hatelijke wegen van de zonde verlaten. Wij waren in vrede met de hel, met God in oorlog, in de duisternis van de zonde.

In deze tekst uit Johannes 6 is geen voorstel van het heil, maar dit geven van de Vader is hier een krachtdadige roeping die voert tot Jezus. Daarom is het geen moeten alleen, maar wordt het ook een willen komen.

Hoe staat de zondaar in de tijd van dit geven tegenover de verkiezing van vrije genade? Luister, niet allen gaan langs dezelfde toeleidende wegen, maar toch is in sommige opzichten de weg van allen één weg.

Er is geen van Gods kinderen die de vijandschap van zijn natuur niet leerde kennen tegen de vrije genade. Het ongeloof durft zelfs te denken: als ik niet uitverkoren ben, kom ik nooit tot Jezus. Maar God weet deze overleggingen neer te werpen en leert ons kennen het rechtvaardige van onze verwerping om onze zonden en onze val in Adam.

Ik kan nooit zalig worden, zij menen dat, als er nu maar enige verdienste was, ja, dan zou het kunnen. Neen, neen, zonder verdiensten, enkel door genade, dan kan het volkomen. Weet u dan niet dat de zonde geen hinderpaal is voor de genade, maar juist voorwaarde?

Satan fluistert hen soms in, of brult dan weer, dat u toch niet uitverkoren bent, dus geef de moed maar op, wacht maar af wat God doet. Keer maar terug tot mijn dienst, want zo is het toch ook geen leven.

'Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen.'

Johannes 6:37

Maar de gevende Vader leert hen dat terug zeker de dood is en onderwerpt hen Gode. Zo wordt vrije genade juist de enige mogelijkheid om zalig te worden. 'Zal tot Mij komen...' Zie hier de macht en de majesteit van de genade. Jezus weet dit, want Hij kent niet alleen de vijandschap en tegenstand van mensen, maar ook de macht van Zijn Vader. Juist daarom, u die uzelf kent als een hardnekkige rebel, juist daarom kunt ook u nog zalig worden. Vrome mensen, neen, die kunnen niet behouden worden. De goddeloze rechtvaardigt God om niet door de verlossing die in Christus Jezus is.

Het heilvattend geloof

Weet u welke kracht er ligt in dit woord van Jezus voor het heilvattend geloof? Overgave van de ziel aan het recht van God en aan de macht des Heeren. Ja, het is wonderlijk, en schijnt tegenstrijdig: de Heere vrij te moeten laten en toch geweld te doen op het Koninkrijk van God. Eeuwig God te moeten missen, dat is de hel in de hel.

Maar de ziel worstelt en kermt, grijpt de Heere aan in Zijn sterkte, wordt heengeleid tot de Middelaar Gods en der mensen. Heere, U kunt het toch doen om Uws Zelfs wil! Het is een onvoorwaardelijke uitspraak van de almachtige Zaligmaker, Die krediet, volkomen krediet, heeft op Zijn Vader.

Gaat het dan met geweld? Neen, Hij maakt hen gewillig op de dag van Zijn heirkraft. De Vader overreedt ons volkomen door Zijn Geest; wint ons in voor Zijn deugden en volmaaktheden, ook voor Zijn goedheid en liefde in Zijn Wezen. De Geest werkt in op ons verstand en onze wil, zodat gewilligheid wordt geboren om in Gods weg zalig te worden. De wapens vielen ons uit handen en wij vielen in de handen van God. Op deze regel van de genade: 'al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen', is geen uitzondering.

Al wat..., niet enkelen van hen, maar *al wat* de Vader Mij geeft, zegt Jezus.

De heilige doop

N. Verheul-Cijsouw, Alblasserdam

Het is stil in de kerk. Jan zit rechtop. Hij wil alles goed zien. Dan klinkt de stem van de dominee. Heel eerbiedig. 'Ik doop u in de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes. Amen'. Jan ziet waterdruppels. Ze vallen op het voorhoofd van het kindje. Het orgel begint te spelen. Jan zingt mee: 'Dat 's HEEREN zegen op u daal'...'!

Jij bent vast ook gedoopt. Het water is op je hoofd gedruppeld. Dat is een teken aan je voorhoofd. Het teken van een heilig God aan een zondig kind. Want je bent geboren in zonden. Je had als baby veel zonden nog nooit gedaan. Bijvoorbeeld

iets stelen. Maar God zag je toch vol van zonden. Omdat je zondig bent. Want je hart is zondig. God moest van je walgen. Jij walgt van een rotte appel waarin je een hap wilt nemen. Die gooi je ver bij je vandaan. Nog veel groter is Gods walg van de zonde. Hij zal zondige mensenkinderen ver van Zich moeten werpen (of: gooien).

Toch zoekt de Heere God zulke kinderen op. Wat is dat een groot wonder. Dat is niet te begrijpen. Hij geeft een teken van Zijn genadeverbond aan het voorhoofd. Daarmee zegt de HEERE: zoek Mij en leef. Er is bij Mij genade. Voor kinderen die dat nooit meer verdienen.

Zou je die God vol van genade en waarheid niet willen leren kennen? Hij zal eeuwig (dat is: voor altijd) aan Zijn verbond denken. Daarom maakt Hij kinderen des toorns, kinderen die Gods toorn en

straf verdienen, tot kinderen van God. Ook vandaag nog. Er zullen ook kinderen zingen van: 'Zijn trouw, Zijn roem, Zijn onverwinnbare krachten' (Ps. 79:7). 'En Zijn gerechtigheid verkondigen' (Ps. 22:32). Is dat ook jouw gebed?

*een trouwe
dienstknecht van God*

MAARTEN LUTHER

H. van Dam

Als de paus alles gelezen heeft, is hij woedend. Hij schrijft terug dat Luther binnen zestig dagen in Rome bij hem moet komen. Hij zal dan door de Inquisitie worden verhoord. De Inquisitie is de rechtbank van de Roomse kerk.

Luther leest de brief. Naar Rome? Voor de rechtbank van de kerk verschijnen? Nee hoor, dat doet hij niet. Want dan loopt het vast niet goed met hem af. Luther schrijft terug dat hij wel verhoord wil worden, maar dan in zijn eigen land, in Duitsland.

Goed, dan zal de paus wel een voorname geleerde man uit Rome naar Duitsland sturen. Hij heet Cajetanus. Cajetanus is een kardinaal. Een kardinaal is een heel voorname man in de Roomse kerk. De paus is de voornaamste, maar dan volgen de kardinalen. Zij vergaderen vaak met de paus en bespreken met hem belangrijke dingen. Die kardinaal zal er wel voor kunnen zorgen dat Luther alles herroept. Dat betekent: Luther moet bekennen dat hij alles verkeerd gedaan en gezegd heeft. En als hij niet herroept? Dan moet Cajetanus hem gevangennemen en naar Rome brengen. Geboeid aan handen en voeten. Wacht maar, hij zal die eigenwijze monnik daar in Duitsland wel krijgen. Wat ver-

beeldt hij zich wel? Luther gaat op reis. Naar de stad Augsburg. Daar zal hij met de geleerde kardinaal Cajetanus gaan spreken over de godsdienst. Onderweg wordt hij gewaarschuwd door vrienden. 'Pas toch op, Luther, die Cajetanus is niet te vertrouwen, hoor'. 'Bid maar voor me', zegt Luther. 'Vraag maar of de Heere mij helpt. Het gaat om Zijn zaak'. Hij komt in Augsburg aan en is in het klooster daar hartelijk welkom. De monniken van dat klooster zorgen goed voor hem. Ja, zij hebben daar in Augsburg ook al van Luther gehoord! Daar worden de boekjes van hem ook al gelezen!

vervolgverhaal

23

Boekennieuws

"De stem van binnen", ds. A.A. Egas; uitg. Den Hertog, Houten; 112 blz.; € 12,50.

De stem van binnen

Dit boekje van ds. A.A. Egas handelt, zoals de ondertitel luidt, over 'geweten en gewetensvorming in Bijbels licht'. Het boekje bestaat uit drie onderdelen. In het eerste deel laat de schrijver zien hoe in het Oude en Nieuwe Testament in geschiedenissen en Bijbelteksten over het geweten en de werking ervan geschreven wordt. Het tweede onderdeel draagt als opschrift 'Het geweten en de bekering'. Het gaat over het geweten als aanklager, het ontwaakte geweten, het gereinigde geweten, de vrijspraak in het geweten en tenslotte over het geweten in een geheiligd leven. In het laatste deel handelt de schrijver over het geweten in de opvoeding. Hierbij gaat het erom dat gewetensvorming plaatsvindt naar de norm van Gods Woord en in overeenstemming is met de leeftijd van het kind.

Hoe dringend nodig is gewetensvorming voor onze jeugd om staande te blijven tegenover de digitale revolutie. Jongeren (en ouderen) worden immers overspoeld door de tijdgeest die vol is van genot, verleiding en geweld en aftrekt van de Heere en Zijn Woord. In dit laatste deel geeft de schrijver handreikingen rondom gewetensvorming. Hij besteedt een hoofdstuk aan huisgodsdienst. Onder de zegen van de Heere is dit hét middel om het geweten van kinderen te vormen. Concreet laat hij zien hoe huisgodsdienst

in een gezin invulling kan krijgen aan de hand van zeven aspecten. In het laatste hoofdstuk, gewetensvorming en de moderne media, komt duidelijk naar voren dat de grootste bedreiging voor gewetensvorming in deze tijd de smartphone is. Gewetensvorming betekent duidelijk paal en perk stellen aan de manier waarop met de smartphone wordt omgegaan. De schrijver geeft daarvoor verschillende praktische tips. Het verschijnen van dit boekje overtuigt me er opnieuw van dat in de geestelijke strijd om de stad Mensenziel (een beeld uit "De heilige oorlog" en door ds. Egas ook geciteerd) het wel of niet spreken van het geweten een centrale plaats inneemt. Een leerzaam boekje dat we van harte aanbevelen.

ds. A. Schreuder, Beekbergen

"Het gevaar van welvaart, Verantwoord omgaan met aards bezit", William Bates; uitg. De Banier, Apeldoorn, 128 blz.; € 11,95.

Het gevaar van welvaart; Verantwoord omgaan met aards bezit

"Het gevaar van welvaart" is een traktaat, geschreven door de puritein William Bates (1625-1699). Bates wijst erop dat het misbruik van aardse voorspoed levensgevaarlijk is voor dwaze zondaren. Voorspoed kan prikkelen tot zondige lusten. Ook zijn zondaren geneigd om in voorspoed God goddeloos te vergeten. Uiteraard mogen we dankbaar zijn voor de goede dingen die we van onze Schepper ontvangen. De praktijk leert echter dat voorspoed een zondig mens tot een gemakkelijke prooi maakt voor de satan. Ook kan voorspoed zorgeloos maken in het gebruik van de genademiddelen.

Uitvoerig werkt Bates uit hoe voorspoed een funeste invloed kan hebben op het geestelijk leven, en het beslag van Gods Woord op onze ziel. 'Voorspoed maakt mensen onbezorgd voor mogelijke tegenslagen' (blz. 54). Bates is van oordeel dat voorspoed mensen 'al gauw brengt tot atheïsme en ontrouw' (blz. 58). Aan de andere kant hebben ook gelovigen te maken met tegenspoed en zorg. 'De liefde tot God wekt gelovigen op om de ergste beproevingen die hen kunnen overkomen te dragen met bovennatuurlijke standvastigheid om Zijnentwil' (blz. 59).

De schrijver wijst erop dat het onbegrijpelijk dwaas is als zondaren Gods zegeningen gebruiken tot hun eigen ondergang (blz. 67). Door voorspoed kunnen zondaren slordig worden 'in het vervullen van hun plicht' (blz. 78).

Bates besluit zijn verhandeling met enkele opmerkingen over het

nuttig gebruik van voorspoed. Hij spoort de lezer aan om in alle voorspoed nederig te blijven en onze oorspronkelijke armoede, voortdurende zwakheid en zondige onwaardigheid niet te vergeten. Ook moeten Gods kinderen ervoor waken om niet op een verkeerde manier aan het aardse te hechten. 'Buitensporig genieten van aards plezier verzwakt de ziel van een kind van God. De regelmatige bevrediging van onze lusten leidt tot een gewisse dood' (blz. 115).

Bates schreef zijn boekje in de tweede helft van de zeventiende eeuw. Reeds toen zag hij de gevaren van aardse voorspoed. Vandaag de dag, in onze weelderige tijd, is dat bepaald niet anders geworden. Persoonlijk geloof ik dat de grote aardse welvaart de meest verwoestende kracht is in de kerk vandaag de dag. Het kan daarom beslist geen kwaad om dit soort boekjes eens te lezen en te overdenken.

ds. W. Visscher, Amersfoort

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Bedankt:
voor Dordrecht,
ds. J. van Rijswijk te Aalburg.

ZENDINGSDIENST TE NUNSPPEET

Op dinsdag 13 juni wordt er een zendingsdienst gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Nunspeet. In deze dienst hoopt ds. G.W.S. Mulder voor te gaan. Aanvang: 19.30 uur.

AFSCHIEDSDIENST DS. A. VERMEIJ TE NIEUW-BEIJERLAND

Wij delen u mee, dat ds. A. Vermeij in een bijzondere kerkdienst op woensdag 14 juni afscheid hoopt te nemen als herder en leraar van onze gemeente. Deze dienst begint om 19.30 uur en wordt gehouden in ons kerkgebouw. Na deze dienst is er voor genodigden gelegenheid om persoonlijk afscheid te nemen van ds. en mevr. Vermeij.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Nieuw-Beijerland

GEREFORMEERDE GEMEENTE ENSCHEDE

In de textielstad Enschede komt in 1922 een klein gezelschap bij elkaar. Zij lezen op zondag samen een preek. Ds. M. Hofman, predikant van Rijssen-Es, preekt er voor twaalf hoorders. Al spoedig is de huiskamer te klein. In 1930 gaat ds. J. Fraanje voor de eerste keer voor in verenigingsgebouw Jeruël aan de Alsteedschestraat. Ook dit gebouw wordt te klein. Als er een predikant voorgaat wordt er uitgeweken naar de timmermanswerkplaats aan de Rietmolenstraat.

De Gereformeerde Gemeente van Enschede wordt in 1949 geïnstitueerd door ds. P. Honkoop sr. Vanaf 1952 komt de gemeente samen in het kerkgebouw Elim aan de Noorderhagen. Als de buurt rond de kerk verpaupert, worden er bouwplannen gemaakt voor een nieuw kerkgebouw. Een moeilijke periode met veel tegenslag volgt. Hieraan komt toch nog onverwachts een einde door een overslaande brand.

Een 'Protestants Militair Tehuis' wordt in 1983 gekocht. De nieuwe kerkzaal wordt in 1984 in gebruik genomen.

In november komt er een boekje uit over de geschiedenis van de Gereformeerde Gemeente in Enschede. Het boekje wordt gedrukt in een beperkte oplage. Belangstellenden kunnen het bestellen door vóór 14 oktober 2017 € 12,95 (bij bezorging via de post € 17,-) te storten op rekening NL34 RABO 0151485216 t.n.v. de Gereformeerde Gemeente Enschede. Bel diaken M.A.J. de Bruine (053-4302623) of mail naar boekggenschede@gmail.com voor meer informatie.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Enschede

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2017

* Pag. 64, **NAAMLIJST VAN DEPUTATEN ENZ.**

Het juiste e-mailadres van A.C. Hoogerland te Krabbendijke is: achoogerland78@kliksafe.nl

* Pag. 177, **gemeente DORDRECHT.**

M.i.v. 1 juli wordt scriba: K. Gertenbach, Menno ter Braakstraat 3, 3315 CV Papendrecht. tel. (078) 6152338, e-mail: karelgerntenbach@hetnet.nl

Berichten

VOORLICHTINGSBIJeenKOMST TE GOUDA

Wilt u godsdienstleraar worden of aan de slag in (kerkelijk) pastoraal werk? Bent u geïnteresseerd in een theologiestudie op hbo-niveau?

Bezoek dan de voorlichtingsbijeenkomst in het gebouw van Driestar educatief, Burgemeester Jamessingel 2 te Gouda.

Op woensdag 14 juni a.s. om 19.00 uur wordt voorlichting gegeven over de hbo-opleiding (Algemene Variant, opleiding tot godsdienstleraar of pastoraal werker). Voor bevoegde docenten zijn aantrekkelijke vrijstellingen mogelijk!

Kijk voor meer informatie op www.cgo.nu/hbo-opleiding/Voorlichting 2017.

De CGO verzorgt ook Toerustingscursussen (zie www.cgo.nu/Toerustingscursussen) en cursussen Bijbelse talen (zie [www.cgo.nu/hbo-opleiding/Bijbelse talen](http://www.cgo.nu/hbo-opleiding/Bijbelse%20talen)).

ZANGAVONDEN

Dordrecht

Zangavond op zaterdag 17 juni, aanvang: 19.30 uur, in de Grote Kerk te Dordrecht, m.m.v. gemengd koor Vox Humana, mannenkoor Tehillim, Korendijks mannenkoor en diverse instrumentalisten. Opening en meditatie door ds. H. Hofman. Toegangspreis: € 5,- p.p., kinderen gratis. Collecte t.b.v. stichting Draagt elkanders lasten (Roemenië).

Middelburg

Zangavond "500 jaar Reformatie" op zaterdag 17 juni, aanvang: 19.30 uur, in de Koorkerk te Middelburg, m.m.v. de gemengde zangvereniging Sursum Corda, organist Maurits Kruis, het kinderkoor Blijde Stemmen uit Middelburg, organist Jouke de Bel, Musica Juventa en enkele instrumentalisten en zangers. Opening door J. Jobse.

Puttershoek

Zangavond op zaterdag 10 juni, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Puttershoek, m.m.v. het jongerenkoor Jedaja uit Nieuw-Lekkerland en jeugd- en meisjeskoor Laat het klinken uit Puttershoek. Opening en meditatie door ouderling K.J. van Essen.

Mw. A. Teerds-Gertenbach hoopt een en ander te vertellen en te laten zien over de Vakantieweken VBBG voor mensen met een beperking. Collecte t.b.v. deze vakantieweken.

ZANGAVONDEN

Middelharnis

Boerenmarkt op zaterdag 10 juni, van 9.30 tot 15.00, in en rond de Sionkerk van de Gereformeerde Gemeente te Middelharnis. De opbrengst is voor het bouwfonds.

VELUWSE FIETSDAG

Veluwse fietsdag op zaterdag 1 juli, van 9.00 tot 16.00 uur. Startlocaties: Barneveld: ds. J. Fraanjeschool (locatie de Burcht); Elspeet: Nachtegaalweg 11; Ermelo:

Hanengewei 69; Nijkerk: Bagijnenstraat 3; Nunspeet: Brinkersweg 17. Deelnamekosten: € 10,- per gezin. De opbrengst is t.b.v. ZGG. Zie ook: www.veluwsefietsdag.nl

PROMOTIE

De heer Bert Maljaars, lid van onze gemeente, is op 4 mei gepromoveerd aan de Technische Universiteit Eindhoven. Zijn in het Engels geschreven proefschrift handelt over een zeer specialistisch technisch-natuurkundig onderwerp met als titel: *Model predictive profile control and actuator management in tokamaks*. Zijn onderzoek heeft betrekking op kernfusie als mogelijke toekomstige duurzame energiebron en richt zich met name op het verbeteren van de besturing van kernfusiereactors (tokamaks). Experimenten moeten worden uitgevoerd in een kernfusiereactor waarvan er geen in Ne-

derland is. Bert heeft dat kunnen doen in een tokamak in Zwitserland. Zijn proefschrift is een bijdrage om toekomstige generaties zo mogelijk te kunnen voorzien van een duurzame en milieuvriendelijke energiebron. Wij feliciteren de jonge doctor van harte met zijn promotie. Wij hebben uit zijn mond gehoord dat het een proces is geweest dat veel van hem gevergd heeft en dat hij alleen met Gods hulp heeft kunnen volbrengen. Het dankwoord in zijn proefschrift eindigt met de woorden ... *Wie de meeste dank toekomt: Soli Deo Gloria.*

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Dordrecht

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

Op 17 mei is organist A.R. Pot benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. Deze onderscheiding is hem opgespeld door burge-

meester J. Paans van Alblasserdam. Hij heeft dit lintje gekregen omdat hij 40 jaar organist is. Eerst enkele jaren in de Gereformeerde Gemeente van Rotterdam-Zuid (nu: Barendrecht), daarna vele jaren in Alblasserdam. De jubilaris is ook penningmeester geweest van de afdeling West van de Vereniging van Organisten van de Gereformeerde Gemeenten (VOGG). Tegenwoordig maakt dhr. Pot zich ook verdienstelijk als beheerder van de rekening van collectebonnen. Wij feliciteren dhr. Pot met zijn onderscheiding en wensen hem toe wat ds. B. van der Heiden in zijn toespraak aanhaalde, namelijk dat de organist als profeet op de orgelbank mag functioneren ten dienste van de verkondiging van het Woord en tot stichting van de gemeente.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Alblasserdam

Kerkdiensten

ZONDAG 11 JUNI 2017

Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 9.00 uur ds. A.J. de Waard en 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; Alblasserdam 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 15.30 uur stud. H.J. Agtesch; Alphen a/d Rijn 19.00 uur ds. G. Pater; Amsterdam 18.30 uur stud. M. Blok; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Arnhem 15.30 uur ds. A. Schreuder; Barendrecht 10.00 uur ds. J. Mijnders; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. B. Labee; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Berkenwoude 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 19.00 uur (openb. bel.) ds. G. Clements; Bodegraven 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur ds. A. Verschuure en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 19.00 uur ds. A. Verschuure; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Helder 17.00 uur ds. G. Heijkamp; Deventer 17.00 uur ds. H.A. van Zetten; Dinteloord 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Dordrecht 10.00 uur ds. H. Hofman en 15.30 uur ds. W.A. Zondag; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Eindhoven 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Enkhuzen 9.30 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur stud.

E.J. Boudewijn; Enter 15.00 uur ds. J. IJsselstein; Ermelo 15.00 uur ds. G. van Manen; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 10.00 en 18.00 uur ds. W.A. Zondag; 's-Gravenhage (zie Scheveningen); 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 15.30 uur ds. J.S. van der Net; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. G.J. van Aalst en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 19.00 uur ds. A. Schot; Hoedekenskerke 17.00 uur ds. C. Harinck; Hoogeveen 15.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 15.30 uur stud. J.B. Huisman; Kamperland 14.00 uur ds. G.J. Baan; Kapelle-Biezeling 18.15 uur ds. G.J. Baan; Katwijk aan Zee 18.30 uur (openb. bel.) ds. G.J.N. Moens; Klaaswaal 9.30 uur ds. W.J. Karels en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. G. Bredeweg; Leiderdorp 10.00 en 16.00 uur stud. M. Blok; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 19.30 uur ds. J.B. Zippro; Meeuwen 15.00 uur ds. P. Mulder; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. C. Harinck en 16.00 uur ds. J. Schipper; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Mijdrecht 10.00 en 19.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Naaldwijk 9.30 en 16.00 uur ds. G. Pater; Nieuw-Beijerland

9.30 uur ds. A. Vermeij; Nieuwer ter Aa 10.00 en 15.30 uur stud. J. de Kok; Nieuwerkerk 15.00 uur (openb. bel.) ds. J. van Belzen; Nieuwe-Tonge 15.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. J.W. Verweij; Nisse 14.30 uur ds. D. de Wit; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Oostburg 15.30 uur (openb. bel.) ds. J.M.D. de Heer; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur ds. J. Driessen; Oostvoorne 10.00 en 15.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. E. Bakker; Ouddorp 14.30 uur ds. S. Maljaars; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. W. Silfhout; Poederrijen 15.00 uur ds. A.J. de Waard; Poortugaal 14.30 uur ds. A. Verschuure; Puttershoek 19.00 uur ds. L. Blok; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 16.45 uur ds. A. Verschuure; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Rijssen-Zuid 9.30 uur stud. E.J. Boudewijn en 18.30 uur (H.D.) ds. J. van Laar; Rotterdam-Alexanderpolder 16.00 uur ds. M.J. van Gelder; Rotterdam-Centrum 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Rotterdam-IJsselmonde 15.00 uur ds. W.J. Karels; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. J.S. van der Net; Scherpenisse 9.30 uur ds. J. Schipper en 18.30 uur ds. H. Hofman en 14.00 uur ds. D.W. Tuinier; Scheveningen 10.00 uur ds. H. Paul en 16.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Sint Philipsland 14.30 uur ds. K. Boeder; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse

18.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Sprang-Capelle 18.00 uur ds. A.J. de Waard; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 18.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur stud. W. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. C. van Krimpen; Utrecht 16.30 uur ds. B. Labee; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.30 uur ds. S.W. Janse; Wolphaartsdijk 18.30 uur ds. J. Schipper; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 18.00 uur stud. H.J. Agteresch; Zwolle 9.30 en 19.00 uur stud. J.B. Huisman.

DINSDAG 13 JUNI 2017

Barendrecht 19.30 uur ds. J. van Laar; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. G. Mouw; Goudswaard 19.30 uur ds. J. van Belzen; Nunspeet 19.30 uur (voor de zending) ds. G.W.S. Mulder; Oude-Tongue 19.30 uur ds. D. de Wit; Terwolde - De Vecht 19.30 uur ds. A. Schreuder.

WOENSDAG 14 JUNI 2017

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. A. Verschuure; Den Helder 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; Dordrecht 19.45 uur ds. H. Hofman; Ermelo 19.30 uur ds. F. Mulder; Herkingen 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Hoofddorp 19.45 uur ds. J.W. Verweij; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. S. Maljaars; Kruijningen 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Middelharnis 19.30 uur ds. J. van Belzen; Nieuw-Beijerland 19.30 uur (afscheidsdienst) ds. A. Vermeij; Nieuwerter Aa 19.45 uur ds. G. van Manen; Oostvoorne 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Opheusden 19.30 uur ds. M. Joosse; Oudemirdum 19.30 uur ds. C. Hogchem; Poederrijen 19.30 uur ds. J.M.D. de

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Vaderdag

Verras vader met deze prachtige CD
"Wees mij een rots, om in te wonen"
Leon Koppelman (harp & panfluit)
Dick Slagman (orgel)

Slechts € 12.50 excl. verzendkosten
Bestellen: dickslagman@solcon.nl

Heer; Rijssen-West 19.30 uur ds. J. van Laar; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Sint Annaland 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Waarde 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. G. Beens; Zwolle 19.30 uur ds. E. Bakker.

DONDERDAG 15 JUNI 2017

Alblasserdam 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Barneveld-Centrum 19.30 uur (H.D.) ds. B.J. van Boven; Bodegraven 19.30 uur ds. W.J. Karels; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. J.M.D. de Heer; Hoogeveen 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Houten 19.45 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Krimpen a/d IJssel 19.45 uur ds. C. van Ruitenburg; Melissant 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Nieuwerkerk 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. G. Pater; Nijkerk 19.30 uur ds. A. Schreuder; Oud-Beijerland 19.30 uur (voor de zending) ds. J.W. Verweij; Ouddorp 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Puttershoek 19.30 uur ds. H. Hofman; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. J. Schipper; Uddel 19.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Waardenburg 19.30 uur (tijdrede) ds. G. Bredeweg; Westzaan 19.30 uur ds. K. Boeder; Zwijndrecht 19.45 uur ds. A.T. Huijser.

VRIJDAG 16 JUNI 2017

Amsterdam 19.30 uur ds. W.A. Zondag; Barneveld-Centrum 13.30 uur (huw.bev.) ds. A. Verschuure; De Valk-Wekerom 14.30 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; 's-Gravenzande 19.00 uur (huw.bev.) ds. J.J. Tanis; Klaaswaal 14.30 uur (huw.bev.) ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 14.15 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Middelburg-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 15.00 uur (huw.bev.) ds. C. Sonneveld; Veenendaal 14.45 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; Werkendam 14.00 uur (huw.bev.) ds. M. Karens; Yerseke 15.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 11 JUNI 2017

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merkssem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merkssem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

CURSUSGODSDIENSTONDERWIJS

Voor de hbo-opleiding van de CGO zoeken we met ingang van het cursusjaar 2017-2018 een docent voor de

Pastorale vakken

De vacature is ontstaan door het overlijden van één van onze docenten. Van de te benoemen docent wordt verwacht dat hij/zij de Bijbel en de Drie formulieren van Enigheid onderschrijft en behoort tot de Gereformeerde Gemeenten.

Informatie over deze vacature kunt u vinden op de website:

[www.cgo.nu/Hbo-opleiding Theologie](http://www.cgo.nu/Hbo-opleiding%20Theologie).

Neem voor inlichtingen contact op met de heer W.M. van der Wilt, directeur hbo-opleiding. Telefoon: 010-4510560.

Sollicitaties met c.v. kunt u tot uiterlijk D.V. 21 juni 2017 richten aan de directeur, Paradijsseerpark 21, 2904 PA Capelle a/d IJssel of per e-mail aan wmvanderwilt@cgo.nu.

Welkom op onze site!
Ruim 40.000 boeken op:
www.derooboeken.nl

Vakantie Oostenrijk

Te huur: luxe chalet en appartementen, 2-9 pers., in omg. Saalbach-Hinterglemm / Zell am See. Info: 0180-322181 / 06-51166845. www.vakantieindebergen.nl

**Ambtsdragerssymposium
in Middelburg georganiseerd
door Eleos**

**D.V. 13 juni om 15.30 uur
in de Ter Hooge kerk**

Hoofdlezingen:

Ds. De Heer:

Grenzen aangeven in het pastoraat

E. de Jong (psychiater):

**Privacy in de GGZ, dilemma's in de
hulpverlening**

Na de lunch interessante workshops.

Meer informatie en opgeven
voor het symposium kan via:

www.eleos.nl/ambtsdragerssymposium
of via de mail toevlucht@eleos.nl

VAKANTIE in de BETUWE

Rust, ruimte en gezelligheid op camping
DE VIJVERHOF in OMMEREN

Kindvr., div. act., huurcaravan 4 pers. en
3 pers., zaalverhuur voor fam. en zakel.
max 70 pers. Tevens pabo-ers en o.a.ers
gevraagd voor recreatie. 0344 601973
www.campingdevijverhof.nl

OOSTENRIJK, vanaf €495,- huurt u
een **stacaravan op gezinscamping**.
Recreatieteam, kerkdiensten, zon,
water en bergen. Info: 055-3030083
www.es-vakanties.nl

**Ontdek de KRACHT
van SAMEN-ZIJN**

Versterk je relatie met:

- Relatiescan
- Programma 'Houd me vast'
- Relatietherapie

RelatieSuite

www.relatiesuite.nl

Te huur in Gouda, in nette straat:
mooie ruime kamer voor studente(s)
of werkende jonge vrouw. 06-43295134

Jonge werkende vrouw, 26 jaar, **zoekt
zelfstandige woonruimte** in omgeving
van **VOORTHUIZEN e.o.** Graag reacties
naar jans261990@hotmail.com

T.H. in BORSSELE vak.huis. tot 10 pers.,
rustig gel. dichtbij zee en strand. Vrij
wk 28, 34 t/m 37.
Tel. 0113-351899/06-27628489

Luxe compleet ingerichte
SAFARITENTEN
op campings in Drenthe
en op de Veluwe.
www.sfeertent.com.

NU 30% KORTING!

Adullam
gehandicaptenzorg

Adullam verleent binnen 16 zorglocaties zorg
aan ruim 470 zorgvragers. Meer dan 480
medewerkers bieden in de diverse
dagactiviteitencentra, woonvoorzieningen,
logeerhuizen en instellingen voor intensieve
24-uurszorg begeleiding, verzorging,
behandeling en verpleging.

Ben jij toe
aan de volgende
stap in je loopbaan?

Vanuit ons Servicecentrum in Barneveld leveren wij een belangrijke
en waardevolle bijdrage aan de professionele en identiteitsgebonden zorg die
Adullam wil verlenen aan haar cliënten. De organisatie is volop in beweging om verder
te professionaliseren. Daarom hebben wij een vacature voor een

Financieel adviseur

Als financieel adviseur ben je o.a. verantwoordelijk voor het leveren van financiële
sturingsinformatie door het maken van analyses en financiële rapportages. Daarnaast geef je
advies aan het management team, instellingmanagers en locatieleiders en maak je (beleids-)
voorstellen voor het verbeteren van processen. Tevens lever je een substantiële bijdrage aan
het opstellen van de jaarrekening en begroting. Kortom een zeer veelzijdige functie.

Meer informatie over deze vacature vind je op onze website
www.werkenbijadullam.nl. Je sollicitatie is hartelijk welkom!
Solliciteer via de website of stuur een e-mail aan pz@adullamzorg.nl.

Adullam staat voor
kwalitatief goede zorg

Acquisitie n.a.v. deze advertentie
stellen wij niet op prijs

waardenvolle zorg

Ponatahi Christian School, de NRCEA
(Netherlands Reformed Christian Education Association) school in Nieuw Zeeland

zoekt een **kleuterjuf of -meester**, die begin september of oktober 2017 kan beginnen. Ben jij die toegewijde leerkracht die op zoek is naar een boeiende uitdaging in een nieuwe omgeving? Wij bieden je een gezellige school met 106 studenten in de leeftijd van 5 tot 17 jaar, gevestigd in een prachtige omgeving met uitzicht op de omliggende bergen.

Kijk voor uitgebreide informatie over de school op onze website: ponatahi.school.nz. Geïnteresseerd in deze aantrekkelijke vacature? Stuur een engelstalige e-mail naar onze directeur Mr. P. Bertram: principal@ponatahi.school.nz.

M.i.v. het nieuwe collegejaar heb ik een **mooie kamer te huur voor een student (m)**. Locatie: **Gouda** (6 minuten fietsen van het station). Bel 06-27046216.

BASISSCHOOL **de Wittenberg**
SCHERPENZEEL

op goede basis samen groeien

Wij zoeken per D.V. 1 augustus a.s. een **Intern begeleider (groep 5-8)**

Passend onderwijs in praktijk is jouw passie!

Voor meer informatie kijkt u op onze website

www.dewittenbergschool.nl

Student **zoekt** per 1 september 2017 **kamer in omgeving van Wageningen**.
Bel naar 0615147839

Te huur p/w: 2-onder-1 kapwoning in **Ermelo**. Nog weken vrij; juni t/m sept.
Info: 06-14470311.

Compleet ingerichte 6-8 pers. Lodgetenten. Direct aan het Lago Maggiore (Italië) of bij de Friese meren. Boek nu uw vakantie.
www.familylodges.nl 0343-481155

Ambtskleding
Kostuums en shirts op maat

Klamar's
FASHION

's-Gravenstraat 63 | 4431 AB 's-Gravenpolder
0113 - 31 63 64 | 06 14 53 15 28
info@klamarsfashion.nl | www.klamarsfashion.nl
Voor openingstijden zie website.

Advies aan huis mogelijk
Maak vrijblijvend een afspraak!

Huize Sola Gratia is verhuisd naar Hoog-Sauerland! Hartelijk welkom!
Zie: www.huizesolagratia.net

EEN GIFT MET MEERWAARDE!

QUIZ

1. Hoeveel procent van de Nederlanders gelooft in een persoonlijke God?

- a. 14 %   b. 28 %   c. 42 %

2. Hoeveel evangelisatieposten telt de Gereformeerde Gemeenten?

- a. 8 evangelisatieposten
b. 10 evangelisatieposten
c. 12 evangelisatieposten

3. 'Religie mag geen invloed hebben op de politieke besluitvorming' zeggen:

- a. 3 op de 10 Nederlanders
b. 6 op de 10 Nederlanders
c. 9 op de 10 Nederlanders

Weet u de antwoorden?
Vul de quiz in en kom langs bij onze stand op de zendingsdag.
Heeft u alle vragen goed beantwoord? Dan ontvangt u een presentje.

Zendingsdag
D.V. 17 juni 2017
Evenementenhal
Gorinchem
Graag tot ziens!

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Mediation of bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

PRAKTIJK FIDUCIA
Psychosociale hulpverlening en contextuele therapie

In *vertrouwen* met jezelf en anderen

Werken aan verandering;
verbetering of acceptatie van
**persoonlijke, relatie- of
familieproblemen.**

www.praktijkfiducia.nl
06 - 29 41 51 47

DS. A. MOERKERKEN

Zonder enige twijfel

Op D.V. 23 juni a.s. verschijnt van ds. A. Moerkerken een uitleg van de Nederlandse Geloofsbelijdenis, één van de Drie Formulieren van Enigheid.

Uitgave van het boek vindt plaats in het kader van het terugtreden van ds. Moerkerken als rector van de Theologische School.

De netto-opbrengst is volledig bestemd voor onze Theologische School te Rotterdam.

Het boek wordt gedrukt in een duidelijke letter, telt ca. 512 bladzijden en kost **€ 32,50** (exclusief verzendkosten).
Bij een bestelling van vijf of meer exemplaren betaalt u geen verzendkosten.

Kerkenraad Capelle aan den IJssel-West
Bestellen: A.J. Bax te Capelle aan den IJssel
e-mail: bax@klikSAFE.nl
telefoon: 010-4519137
(tussen 17.00 en 19.00 uur)

Wordt er in uw kerk aan nieuw meubilair gedacht?
Zijn er bouw- of verbouwplannen?

HOEKMAN levert door het hele land!

HOEKMAN
Kantoor & Project

Noordzandstraat 34 - 4401 CG Yerseke - T: 0113 57 29 07
E: info@piethoekman.nl - www.piethoekman.nl

VAN STAVEREN
begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar (0172) 23 33 38
Wij verzorgen alleen begravenissen
Vraag geheel vrijblijvend het boekje "Mijn Laatste Wens".
www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

kina
begravenisverzorging

D.W. Schipper J. Kooijman
010-458 31 12 0182-58 39 32
Capelle a/d IJssel Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasterdam
078 - 69 32 808 of info@rpederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

2 Chinese kinderbijbels € 10,-

5 Bijbels in talen van etnische minderheden **€ 17,50**

Ondersteun een **evangelist** om de Bijbel uit te leggen **€ 25,-**

Bouw mee aan een **kerk** voor Lisu bevolking **€ 50,-**

Steun de verspreiding van het Evangelie in China

Gods Woord in vele talen
"...in onze eigen taal in welke wij geboren zijn" Hand. 2

Uw gift online via onze website www.bonisa.nl of op rekening: NL29RABO 0336 554613 o.v.v. een bovengenoemd project

Bonisa
ZENDING

Doorgeven van het Woord!

Barneveldse Begrafenis Vereniging

voor een eervolle, eenvoudige
verzorging van begrafenissen
in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12
www.barneveldsebegrafenisvereniging.nl

dh.r. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

Refojobs.nl

INFO@REFOJOBS.NL / (06) 8143 0157
BANEN BIJ REFORMATISCHE WERKGEVERS

- COMMERCEEL OPLEIDINGSADV. BINNEND. / V-KAM EDUCATION / GENEMUIDEN
- PROJECTLEIDERS / KROON PROJECTEN / MEERKERK, RIJSSEN
- ALGEMEEN DIRECTEUR / CBS MOLENWAARD / NIEUWPOORT
- TEAMLEIDER / GOMARUSSCHOOL / LEIDERDORP

PARTNERS: RMU, SIRJON, CEDRAH, AETRA COACHING EN DRIESTAR EDUCATIEF

sinds 1973

VAN MANEN

meesterlijke interieurs

kerkbanken | kerkstoelen | kansels
bankstoffering | doopvonts | lessenaars
collectezakken | liturgieborden

www.meesterlijke-interieurs.nl

Pieter Heykoop zorgt voor VADERDAG

3 X NIEUWE BLADMUZIEK !

2 X NIEUWE CD !

www.pieterheykoop.nl

FamilyStream

'Uw persoonlijke noot voert de boventoon'

Dé reformatorische muziekstreamingdienst
boordevol hoogwaardige geluidskwaliteit.

Nu 1 maand gratis bij aanmelding via familystream.nl

Relaties
Seksualiteit
Burn-out
Onzekerheid
ADHD – Autisme
Identiteit
Opvoeding
Rouw

WWW.ABCONSULTS.NL

ABCONSULTS

Precies de hulp die je nodig hebt!

**Boottocht vanuit Tiel: Waal/Rijn/
Lek/Maas.** Max. 8 pers. Prijs per dag of
dagdeel. Sleepboot Jan Willem.
A. Kirpestein: 06-54924649/
0345-580501.

BOBELDIJK
FINANCIËLE ZORGVERLENING

Professionele
bewindvoering

030-697 77 31
www.bobeldijk.nu

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteurs: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 06-57773987
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblisserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
vóór de week van verschijning aangele-
verd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,30 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$165, USA: \$140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
T 1 905 651 2320
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berich-
ten en advertenties zonder overleg aan te
passen, in te korten of zonder opgave van
reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aan-
sprakelijkheid betreffende de inhoud van
de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Ds. Labee over: Jezelf bedriegen voor de eeuwigheid

In onze gemeenten wordt vaak benadrukt dat het mogelijk is om jezelf te bedriegen voor de eeuwigheid. Waar is dit, vanuit de Bijbel, op gebaseerd?

In onze gemeenten

Het is inderdaad kenmerkend voor onze gemeenten dat er - onder andere - nadrukkelijk gesproken wordt over het gevaar om jezelf te bedriegen voor de eeuwigheid. Dat is naar de Heilige Schrift, zoals we hieronder willen uitleggen. Maar daarmee zijn we ook in lijn met waarschuwendende woorden van veel predikers uit het verleden. Twee stemmen willen we laten horen. Allereerst wijzen we op ds. A. Comrie (1706-1774). In zijn achtste preek over de eigenschappen van het geloof schrijft hij: 'Wat zijn er velen, die een stellige verwachting hebben zalig te zullen worden, hoewel ze het nooit met God eens geworden zijn om uit vrije genade behouden te worden (...). Al de verwachting die u hebt, zal als een spinnenweb weggevaagd worden. Als God het niet verhoedt, zult u teleurgesteld worden en zien dat u slechts op een zandgrond gebouwd hebt en een leugen in de rechterhand hebt gehad' (uit de herschrijving 'Verhandeling van enige eigenschappen van het zaligmakende geloof'). In de eeuw daarvoor heeft een puritein, ds. M. Meade (ca.1630-1699), een boek geschreven naar aanleiding van zeven preken die hij hield in Londen. Het draagt de veelzeggende titel 'De bijna christen ontdekt'. Het is zo ontdekkend te overpeinen wat

hij bijvoorbeeld hierin schrijft over het geloof dat de toevlucht neemt tot Christus: 'Het geloof van de meesten is maar een tijdgeloof; het duurt voor een tijd en dan versterft het en gaat teniet (...)'.

In Gods Woord

Maar we haasten ons naar het eigenlijke antwoord op de gestelde vraag. Op meerdere bladzijden leert de Bijbel ons dat vele mensen lijden aan de dodelijke, zeer besmettelijke en vaak chronische ziekte van ingebeelde genade. Juist de Zaligmaker van zondaren, Jezus Zelf, heeft hierover zoveel onderwijs gegeven. Veel gelijkenissen (misschien wel de meesten) zijn gericht op het onderscheid tussen *zijn* en *schijn*! Wat een gedachte: de grote Hartenkenner spreekt de gelijkenis van het zaad, het onkruid tussen de tarwe, het huis op de rots en op het zand, het grote avondmaal en -om niet meer te noemen- de gelijkenis van de vijf wijze en vijf dwaze maagden. Heel aangrijpend zijn ook de woorden uit Mattheüs 7. Daar spreekt de Heere Jezus in vers 13 en 14 over de brede poort en weg tot het verderf en de enge poort en weg tot het leven. En 'weinigen' zijn er die de weg tot de zaligheid vinden. Die woorden krijgen nog meer gewicht als we -uit Jezus' mond- horen wat straks zal klinken voor de rechterstoel van Christus: 'Velen (dus niet enkelen of weinigen!!, BL) zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heere, Heere, hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd, en in Uw Naam duivelen uitgeworpen, en in Uw Naam vele krachten gedaan? En dan zal Ik hun openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij die de ongerechtigheid werkt' (vers 22 en 23). Beste vraagsteller, overweeg dus ernstig deze dingen. Want het zal wat zijn om onszelf te bedriegen, voor eeuwig... Smeek om waarheid in het binnenste met de dichter van Psalm 139 vers 14 (berijmd):

*Doorgrond m', en ken mijn hart, o Heer!
Is 't geen ik denk niet tot Uw eer?
Beproof m', en zie of mijn gemoed
iets kwaads, iets onbehoorlijks voedt;
En doe mij toch met vaste schreden
Den weg ter zaligheid betreden.*

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. **Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.**